

PROGRAM REALIZACJI DORADZTWA ZAWODOWEGO
w roku szkolnym 2024/2025
w Szkole Podstawowej nr 8 im. Mikołaja Kopernika w Malborku

Podstawa prawna:

- a. Rozporządzenie MEN z 12 lutego 2019 r. w sprawie doradztwa zawodowego (Dz.U. z 2019 r. poz. 325),
- b. Ustawa z 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz.U. z 2019 r. poz. 1148 ze zm.),
- c. Ustawa z 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jedn.: Dz.U. z 2019 r. poz. 1481),
- d. Ustawa z 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (tekst jedn.: Dz.U. z 2018 r. poz. 967 i 2245 oraz z 2019 r. poz.730 i 1287),
- e. Rozporządzenie MEN z 3 kwietnia 2019 r. w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół (Dz.U. z 2017 r. poz. 639),
- f. Rozporządzenie MEN z 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz.U. z 2017 r. poz. 1591),

Doradztwo zawodowe realizowane jest przez prowadzenie zaplanowanych i systematycznych działań mających na celu wspieranie uczniów w procesie podejmowania świadomych decyzji edukacyjnych i zawodowych. Przewidziane w programie działania są powiązane z treściami kształcenia ogólnego, co umożliwia uczniom dostrzeganie związków pomiędzy tym, czego się uczą, a swoja dalsza edukacja i kariera zawodową

Główny cel realizacji orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego w szkole podstawowej

Celem preorientacji zawodowej jest wstępne zapoznanie dzieci z wybranymi zawodami oraz pobudzanie i rozwijanie ich zainteresowań i uzdolnień.

Celem orientacji zawodowej w klasach I–III jest wstępne zapoznanie uczniów z różnorodnością zawodów na rynku pracy, rozwijanie pozytywnej i proaktywnej postawy wobec pracy i edukacji oraz stwarzanie sytuacji edukacyjnych sprzyjających poznawaniu i rozwijaniu zainteresowań oraz pasji.

Celem orientacji zawodowej w klasach IV–VI jest poznawanie własnych zasobów, zapoznanie uczniów z wybranymi zawodami i rynkiem pracy, kształtowanie pozytywnej i proaktywnej postawy uczniów wobec pracy i edukacji oraz stwarzanie sytuacji edukacyjnych i wychowawczych sprzyjających poznawaniu i rozwijaniu zdolności, zainteresowań oraz pasji. □

Celem doradztwa zawodowego w klasach VII–VIII szkoły podstawowej jest przygotowanie uczniów do odpowiedzialnego planowania kariery i podejmowania przy wsparciu doradczym decyzji edukacyjnych i zawodowych uwzględniających znajomość własnych zasobów oraz informacje na temat rynku pracy i systemu edukacji

Treści programowe oraz cele szczegółowe

W programie uwzględniono cztery obszary celów szczegółowych, które jednocześnie wyznaczają treści programowe doradztwa zawodowego:

1. Poznawanie własnych zasobów, m.in.: zainteresowań, zdolności i uzdolnień, mocnych i słabych stron jako potencjalnych obszarów do rozwoju, ograniczeń, kompetencji (wiedzy, umiejętności i postaw), wartości, predyspozycji zawodowych, stanu zdrowia.

2. Świat zawodów i rynek pracy, m.in.: poznawanie zawodów, wyszukiwanie oraz przetwarzanie informacji o zawodach i rynku pracy, umiejętność poruszania się po nim, poszukiwanie i utrzymanie pracy.

3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie, m.in.: znajomość systemu edukacji i innych form uczenia się, wyszukiwanie oraz przetwarzanie informacji o formach i placówkach kształcenia, uczenie się przez całe życie.

4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych, m.in.: planowanie ścieżki edukacyjnej i zawodowej z przygotowaniem do zdobywania doświadczenia zawodowego oraz refleksji nad nim, podejmowanie i zmiany decyzji dotyczących edukacji i pracy, korzystanie z całozyciowego poradnictwa kariery.

Cele szczegółowe:

w obszarach:

1. POZNAWANIE WŁASNYCH ZASOBÓW – uczeń:

- rozpoznaje własne zasoby (zainteresowania, zdolności, uzdolnienia, kompetencje, predyspozycje zawodowe oraz stan zdrowia)
- dokonuje syntezy przydatnych w planowaniu kariery edukacyjno-zawodowej informacji o sobie wynikających z autodiagnozy, ocen innych osób i innych źródeł
- rozpoznaje własne ograniczenia jako wyzwania w odniesieniu do planów edukacyjno-zawodowych
- określa aspiracje i potrzeby w zakresie własnego rozwoju i możliwe sposoby ich realizacji

2. ŚWIAT ZAWODÓW I RYNEK PRACY – uczeń:

- wyszukuje i analizuje informacje na temat zawodów oraz charakteryzuje wybrane zawody, uwzględniając drogi ich zdobywania;
- wyjaśnia zjawiska i trendy zachodzące na współczesnym rynku pracy;
- porównuje własne zasoby i preferencje z wymaganiami rynku pracy i oczekiwaniami pracodawców

3. RYNEK EDUKACYJNY I UCZENIE SIĘ PRZEZ CAŁE ŻYCIE – uczeń:

- analizuje oferty szkolnictwa ponadpodstawowego i wyższego pod kątem możliwości dalszego kształcenia, korzystając z dostępnych źródeł informacji;
- analizuje kryteria rekrutacyjne do wybranych szkół w kontekście rozpoznanych własnych zasobów;
- charakteryzuje strukturę systemu edukacji

4. PLANOWANIE WŁASNEGO ROZWOJU I PODEJMOWANIE DECYZJI EDUKACYJNO-ZAWODOWYCH – uczeń:

- planuje ścieżki kariery edukacyjno-zawodowej, uwzględniając konsekwencje podjętych wyborów;
- podejmuje decyzje o dalszej drodze edukacyjno-zawodowej samodzielnie lub przy wsparciu doradczym
- określa marzenia, cele i plany edukacyjno-zawodowe na bazie własnych zasobów;

Opis zakładanych efektów kształcenia

W zakresie wiedzy uczeń:

- posługuje się pojęciami związanymi z tematyką rynku pracy, kwalifikacji zawodowych;
- identyfikuje swoje możliwości psychofizyczne i predyspozycje zawodowe;
- wyjaśnia zależności pomiędzy zainteresowaniami a wyborem zawodu;

- wymienia umiejętności niezbędne do prawidłowego funkcjonowania w różnych rolach - zawodowych i społecznych.

W zakresie umiejętności uczeń:

- rozwija swoje zainteresowania;

- wykorzystuje wiedzę teoretyczną z zakresu doradztwa zawodowego, aby trafnie określić swe predyspozycje, zdolności, umiejętności;

- samodzielnie lub z pomocą doradcy planuje dalszą ścieżkę rozwoju edukacyjno- -zawodowego.

W zakresie kompetencji społecznych uczeń:

- skutecznie współpracuje z kolegami w zespole;

- przyjmuje twórczą i refleksyjną postawę wobec przekonań oraz sposobu postępowania innych ludzi;

- rozwiązuje konflikty powstające podczas pracy zespołowej.

Formy realizacji.

Zajęcia w zakresie orientacji zawodowej w klasach 0-III wkomponowane są w proces realizacji podstawy programowej edukacji przedszkolnej i wczesnoszkolnej.

Oddziały przedszkolne

W ramach preorientacji zawodowej w klasach przedszkolnych realizowane są zajęcia wybrane według uznania i potrzeb nauczyciela wychowawcy . podczas zajęć wychowania przedszkolnego w ramach realizacji podstawy programowej

Przykładowe tematy zajęć:

- Zawody w moim otoczeniu

- Gdy będę większy, to...

- Czego lubię się uczyć?

- Kim chciałbym zostać?

- Urządzamy kącki zainteresowań

Oddziały nauczania wczesnoszkolnego, klasy I-III

W ramach orientacji zawodowej w klasach I-III realizowane są zajęcia wybrane według uznania i potrzeb nauczyciela wychowawcy podczas obowiązkowych zajęć edukacyjnych z zakresu kształcenia ogólnego; w ramach realizacji podstawy programowej oraz) podczas działań związanych z orientacją zawodową realizowanych w szkole i poza nią wynikających z programu wychowawczo – profilaktycznego.

Przykładowe działania:

- Pomoc w poznawaniu siebie (moje mocne strony, jak mogę rozwijać zainteresowania, co mogę zrobić dla innych)

- Organizacja zabaw, w których dziecko odgrywa różne role zawodowe

- Zajęcia tematyczne, np.

- Lubię to! Każdy ma swoje zainteresowania

- Kto buduje dom?

- Po co się uczyć?
- Praca moich rodziców
- Moje hobby – galeria

Klasy IV – VI

W ramach orientacji zawodowej w klasach IV-VI realizowane są zajęcia wybrane według uznania i potrzeb nauczycieli poszczególnych przedmiotów podczas obowiązkowych zajęć edukacyjnych z zakresu kształcenia ogólnego; w ramach realizacji podstawy programowej, oraz przez wychowawców podczas działań związanych z orientacją zawodową realizowanych w szkole i poza nią wynikających z programu wychowawczo – profilaktycznego.

Przykładowe działania:

- Pomoc w poznawaniu własnych zasobów (moje zainteresowania, uzdolnienia i kompetencje; moje mocne strony i ich wykorzystanie w różnych dziedzinach życia, zawody związane z różnymi dziedzinami życia).
- Wspieranie w podejmowaniu działań w sytuacjach zadaniowych i ich właściwej ocenie oraz formułowaniu wniosków.
- Zajęcia tematyczne, np.
 - Moje zainteresowania i uzdolnienia
 - Zawody moich ulubionych bohaterów
 - Zawodowe drzewo genealogiczne – zawody w mojej rodzinie
 - Jak zdobywam wiedzę – metody i techniki uczenia się?
 - Przedmioty, które lubię – jako drogowskazy zawodowe

Realizacja doradztwa zawodowego w klasach VII- VIII

Formy realizacji treści:

I. Obowiązkowe zajęcia z doradcą zawodowym.

Tematy zajęć w klasie 7:

Moduły	Temat zajęć	Czas przeznaczony na realizację
Samopoznanie	1. Wszyscy jesteśmy zdatni!	45 minut
	2. Praca w grupie jako przykład kompetencji kluczowej.	45 minut
	3. Umiejętności a zawód.	45 minut
	4. Moje umiejętności.	45 minut
	5. Czym się interesuję?	45 minut
Świat zawodów i rynek pracy	6. Zawody w moim najbliższym otoczeniu.	45 minut
	7. Od elektryka do kierownika – ścieżki edukacyjno-	45 minut

	zawodowe.	
Rynek edukacyjny	8. Kompetencje na rynku pracy.	45 minut
Planowanie kariery edukacyjno zawodowej	9. Jak zaplanować przyszłość edukacyjno zawodową?	45 minut
	10. Moja przyszłość edukacyjno – zawodowa.	45 minut

Tematy zajęć w klasie 8:

Moduły	Temat zajęć	Czas przeznaczony na realizację
Samopoznanie	1. Moje zasoby moim sukcesem.	45 minut
	2. Korzyści z pracy w grupie.	45 minut
	3. Temperament a wybór zawodu.	45 minut
	4. Rozpoznaję swoje aspiracje.	45 minut
	5. Jakie wartości są dla mnie ważne?	45 minut
Świat zawodów i rynek pracy	6. Zawody wokół nas.	45 minut
	7. W jakich zawodach wykorzystam wiedzę z ...?	45 minut
Rynek edukacyjny	8. Moje zasoby i preferencje a oczekiwania pracodawców	45 minut
Planowanie kariery edukacyjno zawodowej	9. Szkoła podstawowa i co dalej?	45 minut
	10. Dokumenty aplikacyjne.	45 minut

Warunki oraz sposoby realizacji programu.

Określone w programie cele przewidziane są do realizacji:

- podczas wynikających z ramowych planów nauczania grupowych zajęć z zakresu doradztwa zawodowego, które są prowadzone przez doradcę zawodowego;
- podczas: zajęć związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu; wspomaganie uczniów w wyborze kierunku kształcenia i zawodu w trakcie bieżącej pracy z uczniami; prowadzonych przez doradcę zawodowego, nauczycieli i wychowawców m.in. na obowiązkowych i dodatkowych zajęciach edukacyjnych, zajęciach z wychowawcą i innych zajęciach, a także w formie indywidualnych porad i konsultacji prowadzonych przez doradcę zawodowego (lub innych specjalistów, wychowawców, nauczycieli
- podczas innych działań związanych z doradztwem zawodowym realizowanych w szkole (np. minitargi edukacyjne, projekty edukacyjne, konkursy zawodoznawcze) lub poza nią (np. udział w targach edukacyjnych, festiwal zawodów, udział w wizytach zawodoznawczych w zakładach pracy). Dzięki tym wizytom uczniowie mają możliwość bezpośredniego kontaktu z przedstawicielami zawodów/specjalności, a dzięki temu stają się otwarci i zorientowani na rynek pracy oraz pracodawców oraz mogą odnieść wymagania danego zawodu do swoich potrzeb i możliwości.

Działania realizowane w ramach doradztwa zawodowego powinny wspierać eliminowanie stereotypów dotyczących ról społecznych i zawodowych. Testy, m.in. predyspozycji i zainteresowań zawodowych, powinny pełnić funkcję wspomagającą, a ich wyniki należy omawiać indywidualnie.

Praca z rodzicami dotyczy pedagogizacji oraz sfery informacyjnej. Spotkania z rodzicami mają na celu udzielenie im pomocy w wyborze dalszej drogi kształcenia ich dzieci.

Działania doradcy zawodowego na terenie szkoły w odniesieniu do ucznia ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.

Indywidualna pomoc w wyborze dalszego kierunku kształcenia przy współpracy z Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną.

- diagnozowanie predyspozycji, zainteresowań zawodowych uczniów;
- udzielanie pomocy w wyborze kierunku kształcenia i zawodu oraz planowaniu kształcenia i kariery;
- konsultowanie z doradcą zawodowym działań i dokumentów szkolnych
- udzielanie osobom zainteresowanym informacji na temat oferty edukacyjnej i zawodowej oraz zasad rekrutacji, itp.

Weryfikacja efektów działań

Działania realizowane w ramach doradztwa zawodowego mają wspierać uczniów w procesie przygotowania do wyboru kierunku dalszego kształcenia i zawodu, dlatego zamiast tradycyjnego oceniania podczas zajęć należy kształtować umiejętność uczniów do autorefleksji i samooceny. Sprzyja to budowaniu większej otwartości uczniów, ich aktywności i zaangażowaniu, motywacji do udziału w dyskusjach i do wyrażania własnych opinii, jak również skłania do refleksji. Weryfikacja efektów zajęć nastąpi poprzez wykorzystanie:

- pytań ewaluacyjnych zadawanych uczestnikom po zakończeniu zajęć;
- portfolio zawierającego wymierne efekty pracy uczestników zajęć gromadzone sukcesywnie przez cały okres realizacji programu doradztwa zawodowego;
- indywidualnego planu działania ukazującego projektowane ścieżki kariery edukacyjno-zawodowej uczniów.

Ewaluacja programu :

Ewaluacja realizacji działań z zakresu orientacji, poradnictwa i doradztwa zawodowego dokonywana jest na bieżąco przez szkolnego doradcę zawodowego.

Ewaluacja dokonywana będzie poprzez:

- analizę dokumentacji (dzienniki – tematy zajęć),
- analizę wytworów uczniów,
- obserwację poziomu zaangażowania i motywacji, zachowań uczniów,
- rozmowę doradcą z uczniem.

Efektom ewaluacji powinno być doskonalenie programu służące dostosowaniu go do potrzeb i możliwości uczniów, potrzeb szkoły czy lokalnego rynku pracy. Przeprowadzenie ewaluacji na podstawie obserwacji własnej i informacji zwrotnych od nauczycieli z realizacji działań posłuży do przygotowania wniosków do dalszej pracy.

Bibliografia i netografia

- 1) Przykładowy program realizacji zajęć z zakresu doradztwa zawodowego w klasie 7 autorstwa Beaty Grzelak wydane przez Ośrodek Rozwoju Edukacji Al. Jerozolimskie 28 00-478 Warszawa 2017 r.
- 2) Przykładowy program doradztwa zawodowego dla klas VII-VIII szkoły podstawowej z proponowanymi scenariuszami autorstwa Aliny Dziurkowskiej, Bożeny Fronczek, Sebastiana Głazińskiego, Edyty Kaczmarek, Anety Karmowskiej, Renaty Maciejczyk, Marioli Modelskiej, Haliny Pasternackiej, Anny Sowińskiej, Edyty Załoga wydane przez Ośrodek Rozwoju Edukacji Al. Jerozolimskie 28 00-478 Warszawa
- 3) www.ore.edu.pl
- 4) www.mapakarier.pl

Opracowała

Katarzyna Sopyło